

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců Mgr. Radovana Havelce, JUDr. Milana Kamlacha, JUDr. Zdeňka Kühna a JUDr. Vojtěcha Šimíčka v právní věci žalobce: **M. E.**, zastoupeného Mgr. Markem Sedlákem, advokátem se sídlem Příkop 8, Brno, adresa pro doručování: Václavské nám. 21, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 6. 2007, č. j. OAM-1-424/VL-20-19-2007, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 28. 2. 2008, č. j. 29 Az 45/2007 - 33,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce jako stěžovatel brojí včas podanou kasační stížností proti shora označenému rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 6. 2007. Tímto rozhodnutím mu nebyla udělena mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu).

V kasační stížnosti stěžovatel uplatňuje důvody podle § 103 odst. 1 písm. b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Především má zato, že žalovaný porušil při zjišťování stavu věci § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, tj. povinnost zjistit stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, neboť si pro objektivní rozhodnutí neopatřil dostatečné množství podkladů. Domnívá se, že jako žadatel o mezinárodní ochranu vyvinul maximální úsilí k tomu, aby svá tvrzení doložil. Vzhledem ke specifčnosti azylového řízení nedopadá tíha důkazního břemene pouze na stěžovatele, ale měla by být rovnoměrně rozdělena mezi stěžovatele a žalovaného, neboť žalovaný disponuje rozsáhlým aparátem pro zjištění informací o zemi původu stěžovatele a má proto vůči němu silnější postavení. Na straně žalovaného tak leží povinnost, aby si v pochybnostech obstaral takové informace, které mu umožní rozhodnout, zda uváděné skutečnosti mohou či nemohou zakládat důvodné obavy z pronásledování. V této souvislosti stěžovatel upozornil na příručku vydanou Úřadem vysokého komisaře pro uprchlíky OSN v roce 1992 (dále jen „Příručka“), kde se uvádí,

že důkazní břemeno sice spočívá na osobě vznášející nárok, avšak často se stává, že žadatel není schopen podložit svá vyjádření dokumentárními či jinými důkazy a případy. V některých případech tak může být na posuzovateli, aby použil veškeré prostředky k zajištění nezbytných důkazů, o něž by se žádost opírala. Dále tato příručka v čl. 196 vysvětluje, že některá svá prohlášení bude moci uprchlík sotva dokázat. Stěžovatel poukazuje na to, že v Arménské republice jsou potlačována základní lidská práva a svobody a podotýká, že žalovaný ani krajský soud nepřihlédli k informacím ohledně tamější situace, které jsou např. dostupné na www.web.amnesty.org. V případě návratu se obává pronásledování ze strany státních orgánů kvůli tomu, že požádal v České republice o mezinárodní ochranu. Stěžovatel dále namítá, že se krajský soud (pozn. soudu: stěžovatel v kasační stížnosti sice hovoří o Městském soudu v Praze, avšak je zřejmé, že má na mysli Krajský soud v Hradci Králové, proti jehož rozhodnutí kasační stížnost směřuje) nedostatečně zabýval neudělením azylu z humanitárních důvodů. V tomto kontextu odkazuje na konkrétní rozsudky správních soudů (mj. i Nejvyššího správního soudu sp. zn. 4 Azs 421/2004) z nichž, podle jeho názoru, vyplývá, že udělení azylu je sice na volné úvaze správního orgánu, avšak vždy musí být zřejmé, o co se jeho úvahy opíraly, z jakých podkladů vycházel a k jakým závěrům dospěl. Stěžovatel se dále domnívá, že minimální podmínky pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. b) a c) zákona o azylu splňuje, neboť je pravděpodobné, že by po návratu do vlasti mohl být vystaven mučení, nelidskému a ponižujícímu zacházení či trestání. Navrhuje proto, aby byl rozsudek krajského soudu zrušen a věc mu vrácena k dalšímu řízení.

Žalovaný ve svém vyjádření k věci uvedl, že jak svoje rozhodnutí, tak rozsudek krajského soudu, považuje za vydaný v souladu se zákonem. Odkázal na správní spis, zejména na vlastní podání a výpovědi, které stěžovatel učinil během správního řízení, stejně jako na vydané rozhodnutí. Poukázal také na to, že stěžovatel podal svoji žádost po téměř měsíčním pobytu na území. Žalovaný neshledal, že by u stěžovatele byly důvody pro udělení mezinárodní ochrany, ani pro udělení doplňkové ochrany, proto navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl jako nepřijatelnou, eventuálně zamítl jako nedůvodnou.

Nejprve se Nejvyšší správní soud zabýval přípustností kasační stížnosti a shledal, že některé námitky v ní obsažené stěžovatel neuplatnil v řízení o žalobě, ačkoli mu v tom nic nebránilo. Podle § 104 odst. 4 s. ř. s. jsou takové námitky nepřipustné a soud se jimi zabývat nemůže. V daném případě se jednalo o námitky v nichž stěžovatel vyslovuje svoji obavu z návratu do Arménské republiky kvůli tomu, že požádal v České republice o azyl, a že se tam obává mučení a nelidského zacházení a měla mu proto být udělena alespoň doplňková ochrana.

Předtím, než mohl Nejvyšší správní soud vážít důvodnost ostatních námitek uplatněných v kasační stížnosti, musel se nejprve zabývat její přijatelností ve smyslu § 104a s. ř. s., tedy otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. K podrobnějšímu vymezení institutu přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech azylu zdejší soud pro stručnost odkazuje např. na svoje usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, www.nssoud.cz.

Obecné námitky týkající se nedostatečných skutkových zjištění byly již předmětem množství rozhodnutí zdejšího soudu, z poslední doby lze například uvést rozsudek ze dne 18. 1. 2006, č. j. 1 Azs 112/2004 - 61, či rozsudek ze dne 27. 10. 2005, č. j. 1 Azs 174/2004 - 103 (oba dostupné na www.nssoud.cz). Podle názoru vysloveného v rozsudku rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 12. 2005, č. j. 2 Azs 92/2005 - 58, který byl publikován ve Sb. NSS pod č. 488/2005, nemůže být líčení skutkových okolností toliko typovou charakteristikou určitých „obvyklých“ nezákonností, k nimž

při vyřizování věcí určitého druhu může docházet, nýbrž zcela jasně individualizovaným, a tedy od charakteristiky jiných konkrétních skutkových dějů či okolností jednoznačně odlišitelným popisem. K rozsahu zjišťování skutečností v řízení o udělení azylu se Nejvyšší správní soud vyjadřoval již mnohokrát, např. v rozsudku ze dne 16. 8. 2005, č. j. 5 Azs 120/2005 - 60, www.nssoud.cz, kde zdůraznil povinnost správního orgánu zjišťovat toliko „*skutečnosti rozhodné pro udělení azylu v rozsahu důvodů, které žadatel v průběhu správního řízení uvedl*“, nebo v rozsudku ze dne 13. 7. 2006, č. j. 2 Azs 207/2005 - 66, www.nssoud.cz, kde se také vyslovil k povinnosti žalovaného provádět dokazování. Pokud jde o stěžovatelův odkaz na Příručku a její čl. 196, tak tím se zdejší soud podrobně zabýval ve svém rozhodnutí ze dne 12. 6. 2008, č. j. 2 Azs 32/2008 - 52, www.nssoud.cz.

Nejvyšší správní soud rovněž připomíná svůj rozsudek ze dne 19. 2. 2004, sp. zn. 7 Azs 38/2003, www.nssoud.cz, kde uvedl, že za pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu je nutno považovat pouze takové ohrožení života či svobody, které je trpěné, podporované či prováděné státní mocí, nikoliv takové negativní jevy, které státní orgány cíleně potírají a čelí jim. Potíže, které stěžovatel uvedl jako důvod svého odchodu ze země, nebyly státní mocí aktivně prováděny, což stěžovatel ostatně ani netvrdí. Nejedná se ani o stav, kdy by bylo stěžovatelovo „pronásledování“ těmito orgány trpěno pro některý z pěti důvodů uvedených v § 12 písm. b) zákona o azylu, tedy z důvodu jeho rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů. Nelze však ani tvrdit, že by stát původu neměl schopnost stěžovatele před hrozícím jednáním ochránit. Tato kautela dopadá typicky na případy takzvaných zhroucených států, kde veřejná moc není schopna poskytovat ani základní standard ochrany lidských práv, za takový stát však podle informací shromážděných žalovaným Arménskou republiku – aniž by zdejší soud tamní situaci ochrany lidských práv jakkoli idealizoval - označit nelze.

Pokud stěžovatel namítá, že se krajský soud dostatečně nezabýval tím, zda mu měl být udělen humanitární azyl, poukazuje Nejvyšší správní soud na § 75 odst. 2 s. ř. s., podle něhož je krajský soud oprávněn přezkoumávat výroky napadeného rozhodnutí v mezích žalobních bodů. V daném případě stěžovatel v žalobě proti neudělení humanitárního azylu nebrojil a nelze tak krajskému soudu vytýkat, že se nezabýval něčím, co po něm stěžovatel nepožadoval. K charakteru humanitárního azylu a možnostem jeho přezkumu se Nejvyšší správní soud vyslovil již opakovaně; viz např. rozsudky ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55, ze dne 15. 10. 2003, č. j. 3 Azs 12/2003 - 38, nebo ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 - 48, všechny dostupné na www.nssoud.cz a vždy dospěl k závěru, že na udělení azylu z humanitárního důvodu podle § 14 zákona o azylu nemá žadatel subjektivní právo. Správní orgán o něm rozhoduje na základě správního uvážení; jeho rozhodnutí přezkoumává soud pouze v omezeném rozsahu, a to z hlediska dodržení příslušných procesních předpisů (§ 78 odst. 1 s. ř. s.) a toho, zda se správní orgán nedopustil libovůle.

Nejvyšší správní soud rovněž k otázce legalizace pobytu poukazuje na svůj rozsudek ze dne 30. 6. 2004, č. j. 7 Azs 138/2004 - 44, publikovaný ve Sb. NSS pod č. 397/2004.

Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu tak poskytuje dostatečnou odpověď na všechny přípustné námitky podávané v kasační stížnosti. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele a shledal ji proto ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelnou.

O nákladech řízení rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 3, § 120 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, jestliže byl návrh odmítnut.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. července 2008

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu